

ПСИХОЛОГІЧНА ТЕХНОЛОГІЯ ПІДТРИМКИ САМОРОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА ВИЩОЇ ШКОЛИ ЯК ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Сучасне суспільство висуває нові вимоги до системи освіти й виховання в Україні. Реформа освіти, яка відбувається сьогодні, має свої особливості, які полягають у реалізації ідеї ціннісно-смыслового буття людини. У Державній національній програмі "Освіта: Україна XXI століття" та у Національній доктрині розвитку освіти зазначено, що сучасна система педагогічних поглядів базується на визнанні необхідності створення умов для розвитку і самореалізації кожної особистості, формування покоління, здатного вчитися протягом всього життя, створювати і розвивати цінності громадянського суспільства. Метою сучасної освіти визначено сприяння розвитку особистості і розкриття її індивідуального потенціалу. Саме тому в сучасній системі вищої освіти важливим є питання підготовки педагога не тільки як професіонала в певній галузі науки, а й як самодостатньої, здатної до самореалізації особистості, яка усвідомлює себе як творчу індивідуальність.

Актуальність, поставленої у статті, проблеми зумовлена потребами змін у здійсненні підготовки педагогічних кадрів для вищої школи, здатних на високому рівні вирішувати завдання сьогодення та завтрашнього дня, здійснювати творчу діяльність та реалізовувати людське призначення - творення та перебудови себе та світу. Це передбачає оновлення цілей і змісту саме магістерської підготовки, а також переорієнтацію форм і методів її організації на засадах ідей гуманізації навчання і виховання (І.Д.Бех, Г.О.Балл, І.А.Зязюн та інші).

Як зазначає Г.О.Балл: "Гуманізація освіти, відповідно, має передбачати надання тому хто навчається, по-перше, достатнього обсягу зовнішньої свободи і, по-друге, дієвої допомоги у здобутті внутрішньої особистісної свободи" [1, 1].

У загальній структурі педагогічного процесу у вищій школі значне місце займає педагог, якому належить стратегічна роль у забезпеченні особистісного та професійного розвитку майбутнього спеціаліста. Щоб забезпечити його педагог сам повинен набути досвіду послідовного цілеспрямованого самопізнання та особистісного зростання, бо тільки особистість з яскраво проявленою самосвідомістю здатна оцінити свою індивідуальність, актуалізувати внутрішній творчий потенціал, стати суб'єктом саморозвитку. Тому проблема психологічних досліджень педагога вищої школи як особистості, як суб'єкта педагогічної діяльності та суб'єкта творення себе є важливою та актуальною. Також актуальним є питання пошуку ефективних технологій підтримки саморозвитку особистості педагога вищої школи як особливого напрямку творчості в процесі професійної підготовки.

Основним завданням статті є визначення основних складових психологічної технології підтримки саморозвитку особистості майбутнього педагога вищої школи, розглядаючи саморозвиток особистості як творчий процес, а особистість педагога як суб'єкт творчості (творення себе, свого внутрішнього світу).

Аналіз психолого-педагогічної літератури дає можливість визначити теоретико-методологічні основи дослідження проблеми саморозвитку педагога вищої школи як особливого напрямку творчості та застосування психологічної технології підтримки цього процесу. Це положення суб'єктного підходу до аналізу особистості педагога (С.Л.Рубінштейн, Б.Г. Ананьєв, О.М. Леонтьєв, В.О.Татенко та інші); психології особистості педагога та її становлення (Н.В. Кузьміна, А.К.Маркова, І.О.Зимня Д.Ф.Ніколенко, В.А. Семіченко та інші); ідеї гуманістичної психології про сутність особистості та активізацію особистісного потенціалу (Г.С. Костюк, А. Маслоу, К Роджерс та інші); положення концепції творчості та творчого розвитку особистості (В.О.Моляко, О.М.Мапошкін, Я.О. Пономарьов, О.В.Скрипченко, В.С.Юркевич та інші); ідеї психолого-педагогічного супроводу та підтримки особистості в процесі самопізнання та саморозвитку (М.Р.Білянова, Т.І.Чиркова, В.Г.Маралов, Т.М. Титаренко та інші); ідеї технологічного підходу (І.А. Кузьмін, Н.В. Кузьміна, О.П.Ситніков, Н.В.Клюєва, Л.М. Карамушка, В.Г.Панок та інші).

Головною трансформуючою силою в покращенні рівня освіти залишається педагог - високий рівень його розвитку як професіонала і як особистості. Тому важливим питанням сьогодення є пошук ефективних засобів та технологій розвитку особистості фахівця, підтримки саморозвитку педагога як процесу творення себе, свого внутрішнього світу. У вирішенні цього питання ми вважаємо доцільним використання технологічного підходу, спираючись на розуміння технології як виваженої системи того, "як" та "яким чином" мета втілюється в конкретний різновид продукції або її складову частину [6]. Технологія дає відповідь на те, як, яким чином (методами, прийомами, засобами) досягти поставленої мети.

Особливого значення сьогодні набувають гуманітарні технології, що пов'язані безпосередньо з діяльністю людини, які розглядаються в дослідженнях І.А. Кузьміна, Н.В. Кузьміної, О.П. Ситнікова, Н.В. Клюєвої, Л.М. Карамушки, В.Г. Панка та ін. До так званих людинознавчих технологій відносять управлінські, освітні, психофізіологічні, психологічні. Аналіз проблеми розвитку та саморозвитку педагога вищої школи можливий з боку кожної із зазначених технологій, та у нашій роботі ми зупинимось на реалізації психологічної технології.

Психологічні технології, які ще називають "психосоціальними технологіями" вважаються основним елементом практичної психології та використовуються для вирішення різноманітних завдань. Вони поєднують аналітичний і синтетичний підхід до особистості, суму накопичених знань і уявлень про елементи у їх взаємозв'язках, а також цілісне бачення об'єкта розвивально-корекційного впливу.

Психологічна технологія представляє собою цілісну методичну систему, спрямовану на вирішення певних психологічних проблем. В.Г.Панок виділяє основні складові психологічної технології: діагностичну, інтерпретаційну, корекційну [5]. Уточнення вищевказаного підходу було здійснено в роботах співробітників лабораторії організаційної психології під керівництвом Л.М. Карамушки, де були виділені такі основні компоненти психолого-організаційної технології, як організаційно-смысловий, діагностичний та корекційно-розвивальний [6].

Виходячи з вищесказаного, ми вважаємо, що аналіз і вирішення психолого-педагогічних проблем підтримки саморозвитку особистості педагога вищої школи можливий за допомогою психологічної технології, реалізація якої здійснюється нами у навчальному курсі "Психологія особистісного розвитку педагога вищої школи", який за ініціатию автора статті внесено в програму магістерської підготовки педагога вищої школи, та викладається на факультеті перепідготовки Сумського ОІППО. Курс розрахований на 1.5 кредити (54 години), включає теоретичні і практичні заняття, самостійну і індивідуальну роботу студентів. Інформаційно-змістовний компонент технології реалізується в лекційних заняттях навчального курсу, діагностичний компонент реалізується в рамках самостійної і частково індивідуальної роботи, корекційно-розвивальний - на практичних заняттях, які проводяться у формі тренінгу.

Упровадження *інформаційно-смыслового компонента* психологічної технології підтримки саморозвитку особистості педагога як творчого процесу передбачає розкриття низки теоретичних питань, що винесені в перелік тем лекційних занять навчального курсу. Це питання, які пов'язані із сутністю педагогічної діяльності, особистістю педагога як суб'єкта педагогічної діяльності і суб'єкта саморозвитку, із розкриттям психологічних особливостей самопізнання і саморозвитку педагога.

Реалізація цього компонента технології включає аналіз сучасних поглядів на сутність навчання, виховання та розвитку особистості. Це є необхідним тому, що саме вони визначають цільові аспекти професійної педагогічної діяльності. Розкривається актуальність особистісно-орієнтованого підходу до навчання і виховання, представниками якого є І.Д.Бех, С.І.Подмазін, Л.М. Мітіна, І.С.Якіманська. Особистісно-орієнтований підхід базується на визнанні суб'єктності учня, яка спрямовує його розвиток (навчання є лише засобом цього розвитку). Також базою цього підходу є визнання здатності і права особистості на самовизначення та самореалізацію в процесі пізнання себе та світу і пошуку себе в ньому. Тому однією з головних цілей в контексті цього підходу є формування та актуалізація суб'єктності учня, а реалізувати цю мету може педагог, що сам володіє якостями розвиненої суб'єктності. Виходячи з цього, основним завданням освіти є створення максимально сприятливих умов для особистісного розвитку, яке реалізується, як зазначає В.Чернобровкін, через виділення трьох, більш часткових завдань: організацію особистісного середовища взаємодії; створення змістовно збагаченого пізнавального середовища; формування способів і засобів самоактуалізації, головним з яких є діяльність [7, 134].

На заняттях акцентується увага магістрантів на розумінні розвитку особистості як саморозвитку, як активного творчого процесу, який здійснюється студентом в співпраці з викладачем. Поняття особистості як суб'єкта творчої діяльності передбачає ціннісне відношення людини до саморозвитку та самореалізації та дає можливість говорити, спираючись на думку С.Л.Рубінштейна, про особистість як суб'єкт саморозвитку, про особливий напрямок творчості людини - творення нею себе, свого внутрішнього світу.

Аналіз процесу саморозвитку як творчого процесу здійснюється нами з позицій парадигми стратегічної організації творчих процесів В.О.Моляко, яка передбачає "такі цілеспрямовані дії, що дозволяють: актуалізувати наявні знання, потрібні для розуміння нової задачі; спрямувати пошук проєкту розв'язання; винайти "поточні технології" розв'язання; застосовувати ці технології в умовах нового завдання; оцінити досягнуте розв'язання" [4, 4].

Виходячи з цього, саморозвиток особистості ми розглядаємо як творчий процес в якому особистість є суб'єктом творчості, що володіє стратегіями розв'язання нових завдань, щодо творення нею себе, свого внутрішнього світу та реалізує їх у складному життєвому світі. Це передбачає ціннісне ставлення особистості до самопізнання та саморозвитку. Творчість для особистості є засобом самопізнання та саморозвитку, а результатом її є становлення Я, знаходження особистісного сенсу, подолання критичних ситуацій.

Також важливим є аналіз моделі особистості педагога з точки зору ефективності педагогічної діяльності, у якій, як зазначає Л. Мітіна, виділяються такі інтегральні характеристики, як педагогічна спрямованість, педагогічна компетентність і педагогічна гнучкість [2]. Говорячи про особистість педагога, також приділяється увага педагогічним здібностям, які аналізуються в дослідженнях Н.Амінова, Ф.Гоноболіна, Н.Кузьміної та інших.

Важливе значення у дослідженнях особистості педагога приділяється самосвідомості. Щоб стати суб'єктом саморозвитку, особистість повинна досягти певного рівня розвитку самосвідомості. Проблема самосвідомості педагога та її впливу на педагогічну діяльність досить ґрунтовно представлена у психологічних дослідженнях В.Сластьоніна, В.Саврасова, В.Юрченко, О.Кусьменкова, Л.Долінської, Л.Мітіної, та інших. Завдяки самосвідомості людина здатна не тільки свідомо сприймати вплив навколишнього середовища, але і самостійно, усвідомлюючи свої можливості, визначати міру та характер власної активності, в якій відбувається становлення Я.

Самосвідомість працює за принципом постійної взаємодії (діалогу) різних аспектів Я, в якій активно задіяні механізми, з одного боку, самопізнання, емоційно-ціннісного ставлення, а з другого - саморегуляції та самоконтролю. Результатом такої взаємодії є усвідомлення себе, Я-концепція, яка розглядається як відносно стійка система уявлень індивіда про самого себе, на основі якої він буде своїми діями з іншими людьми і відповідним чином ставитись до себе (Р.Бернс, В.В.Столін, О.М.Леонтьєв та інші).

Виділення самоставлення як компоненту самосвідомості здійснюється шляхом розмежування в єдиному процесі самоусвідомлення аспекту знань про себе та аспекту ставлення до цих знань, їх емоційної оцінки. Саме ці два аспекти складають цілісну Я-концепцію, що являє собою сукупність усіх уявлень особистості про себе, пов'язану з їх емоційною оцінкою.

Самосвідомість розглядається у психології не тільки як особистісна структура, але і як ознака суб'єктності. Суб'єктність передбачає оволодіння індивідом знаннями про власні інтрапсихічні сили, а неповне або хибне знання про них не дозволяють людині стати в позицію суб'єкта по відношенню до

своїєї активності. Розвиток самосвідомості є, з одного боку, необхідною базовою умовою становлення особистості як суб'єкту саморозвитку, а з іншого, в результаті здійснення процесу саморозвитку, підвищується рівень самосвідомості суб'єкту саморозвитку як суб'єкту творчої діяльності (самотворення).

Також розкривається поняття професійної самосвідомості педагога, що являє собою усвідомлення себе, як професіонала, своїх особистісних якостей, які проявляються в педагогічній діяльності і спілкуванні. Розкривається його специфічна структура, що пов'язано з особливостями самоцінювання і саморегуляції.

Процес професійного самопізнання педагога, який розглядається як механізм розвитку самосвідомості, аналізується як такий, що виникає під впливом певної мотивації, яка визначається своєрідністю діяльності, спілкування і особистості педагога. Розглядаються мотиви професійного самопізнання та засоби самопізнання, які визначаються характером педагогічної діяльності.

Важливе місце в інформаційно-смысловому компоненті займає питання саморозвитку особистості та психологічних особливостей професійного саморозвитку педагога. Саморозвиток особистості - це фундаментальна здібність людини бути суб'єктом свого життя, творити та перебудовувати себе та світ. Проблема саморозвитку розглядається в працях С.Л.Рубінштейна, Б.Г.Ананьєва, О.М.Леонтьєва, В.О.Татенко, в яких представлена ідея суб'єктності; в працях І.С.Кона, В.В.Століна, В.І.Слободчикова, Б.С.Братуся, С.І.Головахи, Т.М.Титаренко, в яких розкривається проблема внутрішнього світу особистості; в працях гуманістичних психологів А.Маслоу, К.Роджерса та ін., де потреба у саморозвитку та самоактуалізації розглядається як фундаментальна потреба людини.

Саморозвиток розглядається нами як безперервний процес, у якому під впливом певних мотивів визначаються і досягаються конкретні цілі за рахунок змін особистості діяльності, поведінки або шляхом зміни себе самого, використовуючи форми самоствердження, самовдосконалення та самоактуалізації. Особлива увага приділяється питанню, яке пов'язане з етапами професійного саморозвитку. Спираючись на дослідження Л.М.Мітїної аналізуються адаптаційна і професійна моделі саморозвитку педагога [3].

Цінність самопізнання та саморозвитку особистості в процесі професійної підготовки педагога вищої школи не викликає сумнівів. Для того щоб процес професійного самопізнання і саморозвитку здійснювався ефективно, майбутні педагоги вищої школи потребують психологічної підтримки і допомоги. Запропонований нами навчальний курс "Психологія особистісного розвитку педагога вищої школи" саме і спрямований на надання такої підтримки майбутнім педагогам вищої школи.

У процесі впровадження *діагностичного компонента* психологічної технології здійснюється аналіз основних критеріїв та показників психологічного явища, що досліджується, ознайомлення з методами, які можуть бути використані для його вимірювання та обґрунтовується доцільність використання тих чи інших діагностичних методів.

Реалізація діагностичного компонента психологічної технології до проблеми саморозвитку особистості педагога вищої школи дозволила розробити певну систему діагностики особистості викладача вищої школи, його здібності до самопізнання, самостварення та складових Я-концепції, за умов розвитку яких посилюється процес саморозвитку особистості. Ця система складається з декількох блоків:

1. Діагностика особистісних якостей, яка включає тест Г.Айзенка, особистісний опитувальник Р.Кеттелла; Фрайбургський особистісний опитувальник FPI, опитувальник Кейрсі, тест Леонарда-Шмішека, методику оцінки спрямованості особистості тощо.

2. Діагностика інтелектуальних і творчих здібностей, яка включає тест Амтхауера, шкалу "схильності до творчості" у тесті на виявлення загальних здібностей до підприємницької діяльності, тест творчого мислення Торренса тощо.

3. Діагностика ціннісно-мотиваційної сфери, яка включає тест А.Мергабіана, методику "Ціннісні орієнтації М.Рокіча; методику виявлення мотивації діяльності, методику діагностики мотивації досягнення та уникнення невдачі Т.Елерса тощо.

4. Діагностика рефлексивних здібностей, що включає методику самооцінки та емоційної стійкості - тест на самооцінку, опитувальник Спілбергер-Ханіна, шкалу "Сила Я" опитувальника ММПП тощо.

5. Діагностика професійних здібностей, що включає методику виявлення комунікативних та організаторських здібностей, тест на оцінку самоконтролю в спілкуванні тощо.

6. Діагностика потреби у самоактуалізації та готовності до саморозвитку, яка включає опитувальник "САМОАЛ" (модифікований варіант методики А. Маслоу); тест-опитувальник самостварення В.В.Століна і С.Р.Пантисєва; тест смислотворчих орієнтацій (СЖО за Д.О.Леонтьєвим) тощо.

Студенти отримують завдання самостійно опрацювати запропоновані діагностичні блоки методик та проаналізувати отримані результати. Під час консультації їм надається необхідна допомога з боку викладача.

За період підготовки магістрантів зі спеціальності "Педагогіка вищої школи" (на протязі двох років) нами були зібрані діагностичні дані, які підлягали обробці за допомогою методів математичної статистики для виявлення рівня вираженості показників та кореляційних зв'язків між різними досліджуваними показниками.

Так аналіз показників складових потреби у самоактуалізації за модифікованим варіантом методики А.Маслоу показав, що середньогрупові значення цього показника є невисокими. За такими характеристиками, як "потреба в досягненні (подальшому розвитку)", "схильність до творчості", "цілеспрямованість та рішучість" за методикою "Тест на загальні здібності до підприємництва" отримані показники знаходяться здебільшого на середньому і низькому рівні вираженості. Це дає нам підстави стверджувати, що реальна ситуація, з якою ми стикаємось в процесі підготовки педагогів вищої школи, показує недостатньо сформовану в них систему ціннісних орієнтирів, у центрі якої знаходяться цінності саморозвитку як творчого процесу. Також нами виявлено позитивну кореляцію між показниками шкали "самоактуалізація" і показниками таких шкал тесту-опитувальнику самостварення, як "самовідношення" та "самоприйняття", а також показниками шкал "мета у житті" та "результативність життя" методики СЖО. Це говорить про те, що процес самоактуалізації здійснюється за умов розвитку таких складових самостварення, як саморозуміння та самоприйняття. У цій статті ми дали лише поверховий статистичний аналіз отриманих діагностичних даних. Більш повне їх представлення планується у подальшому.

Таким чином, щоб процес самопізнання і саморозвитку майбутнього педагога вищої школи відбувався продуктивно необхідно використовувати ефективні засоби підтримки, які представлені в наступному компоненті психологічної технології.

Корекційно-розвиваючий компонент психологічної технології дозволяє розкрити основні напрями роботи з майбутніми педагогами, спрямовані на розвиток навичок самопізнання, сприяння саморозвитку особистості через психологічний тренінг.

Метод психологічного тренінгу дозволяє набути психологічні знання з психології індивідуальності, групи, спілкування; набути ефективні навички спілкування; сформувати установки, необхідні для успішного міжособистісного та професійного спілкування; розвинути здібності до самопізнання, до розуміння інших, скорегувати систему відношень до навколишнього світу.

Практичні заняття представлені у вигляді групової роботи, спрямованої на сприяння саморозвитку особистості педагога, розкриття його індивідуальності, усвідомлення цінності своєї особистості, розвитку творчого потенціалу та здійснення свого життєвого покликання. В основу роботи покладено один з найсучасніших методів навчання самопізнання та саморозвитку дорослих людей - консультативно-навчальну програму, яка розроблена французьким ученим Андре Роше у руслі екзистенціально-гуманістичної психології та має назву РКН ("Особистість і людські стосунки"). Ця міжнародна навчально-дослідницька програма реалізується в багатьох країнах світу і вже більше ніж шістьнадцять років тому була апробована у Києві. Автору статті пощастило прийняти участь у цій програмі протягом десяти років з перших днів її апробації в Україні.

В основі цього підходу лежить ідея, що для того, щоб сприяти зростанню іншої людини, до неї треба ставитись як до самостійної особи. Зростання особистості відбувається зсередини під впливом внутрішніх сил. Цей процес не можна штучно прискорити, а лише можна сприяти створенню потрібного середовища, у якому б це зростання відбувалося.

В основу програми покладені базові принципи гуманістичної психології про визнання безумовної цінності кожної людини та її практично необмежених можливостей, про визнання можливостей людини до самостійного позитивного росту, про те, що одним з важливих шляхів самореалізації особистості є метод повного зосередженого заглиблення у вибрану справу, що реалізація особистості неможлива без постійної творчої діяльності.

Завданням цієї програми є не просто сприяння поглибленню самопізнання особистості майбутнього педагога. Завдання передусім концентрується навколо умов отримання такого знання про себе, яке сприяє б якомога швидкому розвитку особистості. Саме тому заняття будуються на основі стило особистісних розвиваючих взаємовідносин, що сприяє становленню зацікавленого, творчого співбуття студентів та викладача.

Обов'язковим на заняттях є створення клімату безпеки та довіри, як умови саморозвитку, атмосфери відкритості та відвертості, яка дає можливість особистості почувати себе вільною настільки, щоб почати досліджувати свій внутрішній світ з метою саморозвитку.

В основі програми лежить принцип поетапності розвитку групи та поступовості у більш глибокому розумінні себе. Кожне заняття логічно витікає із попереднього та, в змістовному плані, є основою для наступного. За допомогою методу спрямованого самоаналізу відбувається дослідження важливих елементів своєї особистості та характеру їх взаємодії, більш ясне усвідомлення можливостей розвитку своєї особистості тощо.

Таким чином, аналіз досліджуваної проблеми дозволяє зробити висновки, що зростання особистості відбувається зсередини під впливом внутрішніх сил. Для того щоб процес професійного самопізнання і саморозвитку здійснювався ефективно, майбутні педагоги вищої школи потребують психологічної підтримки, створення сприятливого середовища. Для цього необхідно впроваджувати нові технології підтримки саморозвитку особистості майбутнього педагога, як творчості, яка є для особистості засобом самопізнання і саморозвитку, а результатом її є становлення Я.

ЛІТЕРАТУРА

1. Балл Г.О. Внутрішня свобода особи і особистісна надійність у контексті гуманізації освіти / Г.О. Балл // Практична психологія та соціальна робота. - 2003. - №9. - С.1-7.
2. Митина Л.М. Учитель как личность и профессионал (психологические проблемы) / Л.М. Митина. - М.: Дело, 1994. - 216 с.
3. Митина Л.М. Психология профессионального развития учителя / Л.М. Митина. - М.: Флинта, 1998. - 200 с.
4. Моляко В.О. Психология творчості - нова парадигма дослідження конструктивної діяльності людини / Моляко В.О. // Практична психологія та соціальна робота. - 2004. - №8. - С.1-4.
5. Основи практичної психології [В.Панок, Т.Титаренко, Н.Чепелєва та ін.]: підручник. - [вид. 2-ге, стереотип.]. - К.: Либідь, 2001. - 536 с.
6. Технології роботи організації психологів: Навчальний посібн. для студентів вищ. навч. закл. та слухачів ін-тів післядипломної освіти / [за наук. ред. Л.М.Карамушки]. - К.: Фірма "ІНКООС", 2005. - 366 с.
7. Чернобровкін В.М. Психологія прийняття педагогічних рішень: монографія / В.М. Чернобровкін. - Луганськ: Альма-матер, 2006. - 416 с.

Подано до редакції 08.02.10

РЕЗЮМЕ

У статті розкривається сутність компонентів психологічної технології підтримки саморозвитку особистості майбутніх педагогів у процесі магістерської підготовки. Саморозвиток розглядається як творчий процес, у якому особистість є суб'єктом творчості.

Ключові слова: саморозвиток особистості, творча діяльність, структура педагогічного процесу, особистісний розвиток педагога.

Л.М. Коробка
ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ ТЕХНОЛОГИЯ ПОДДЕРЖКИ САМОРАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ БУДУЩЕГО ПЕДАГОГА ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ КАК ТВОРЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

РЕЗЮМЕ

В статье раскрывается суть компонентов психологической технологии поддержки саморазвития личности будущих педагогов в процессе магистерской подготовки. Саморазвитие рассматривается как творческий процесс, в котором личность является субъектом творчества.

Ключевые слова: саморазвитие личности, творческая деятельность, структура педагогического процесса, личностное развитие педагога.

L.M. Korobka
PSYCHOLOGICAL TECHNOLOGY OF SUPPORTING PERSONAL SELF-DEVELOPMENT OF FUTURE UNIVERSITY TEACHER AS CREATIVE ACTIVITY

SUMMARY

The article reveals the essence of components of psychological technology of supporting personal self-development of future university teacher in terms of training for obtaining a master's degree. Self-development is considered to be a creative process in which a person is the subject of creation.

Keywords: personal self-development, creative activity, the structure of pedagogical process, personal development of a teacher.
